

Előfizetési feltételek

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre 12 kor.
Fél évre 6 kor.
Negyedévre 3 kor.

Hirdetések díja:

□ centiméterenként 6 fill. Kereskedők és gyárosok külön árkedezményben részesülnek.

Nyílt tér aora 40 fillér.

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség

és kiadóhivatal:

Nagyenyedi
Könyvnyomda és Papír-
árugyár részvénytársaság
Főter 38. szám alatt,

hova egy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők

Kéziratok nem adatnak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

E. M. K. E.

(T. B.) Folyó hó 8-án tizenhatodik közgyűlését tartja az Emke. Mi, akik ott voltunk megalakulásánál s hűségesen örködtünk éveken át azon, hogy az Emke ne legyen személyi érdekeknek és különleges törekvéseknek uszályhordozója, hanem maradjon önálló, hatalmas nemzeti alkotás, mely folyton fejlődve maga köré vonja és egyesítse az esetleg széthúzó elemeket, — mi örömmel és megnyugvással látjuk ugy a rendkívül részletes és világos évi jelentésből, mint az élettéljes alkotások munkájából, hogy reményünk nem volt hiu, várakozásunk nem lett meddő, munkánk nem volt hiábavaló.

Nem tagadjuk, most a 16-ik évben talán nem lángol ugy a lelkesedés, nem oly hangos a munkálkodás zaja, s a vidéken, ott, ahol nem áll fenn az Emkének valamely intézménye, kevesebb szó esik az Emkéről. Sokan azt is állítják, hogy számos vidéki választmány elnöke, alelnöke, tisztviselői és tagjai csak parádés megtiszteltetésnek veszik megbízatásukat, különben pedig szép esendesen, mit sem téve ülnek a régi babérokra, ugy, hogy már-már a feledékenység pora lepi őket és a babérokat is. Lehetséges — feleljük mi, de mást mond a kézzel fogható valóság. Ime, az Emke évi jelentése apróra beszámol két millió, 583.606 korona és 89 fillér vagyonról, melyből közel egy millió hatszáz ezer korona készpénz, értékpapír és jól biztosított kölesön, egy millió korona érték pedig ingatlan birtokban fekszik; pontosan kimutatja a jelentés, hogy a tőke-szaporulat a legközelebbi 11 hónap alatt 60.389 koronát és 81 fillért tett, tehát nem csökken az érdeklődés. Nemcsak az adományok folytak be szép számmal a lefolyt év alatt, hanem végrendeletileg is egyszerű hagyatékot jutottak egyetünknek, melyek közül pl. marosgezei özv. Mohay Károlyné szül. kőröspataki Antal Máriaé közel 100.000 koronát ér meg. És örvendetesen mutat-hat fel az évi jelentés a vagyon gyarapodáson kívül mást is, azt t. i., hogy azok az intézmények, melyeket az Emke alkotott, életerősek, fejlődnek és hasznos munkát végeznek hazafiás, nemes kulturális tevékenységükkel.

Igaz, hogy az eredmény nagyszerűbb, a hatás fokozottabb s a szellemi együttérzés bensőbb, általánosabb

leune, ha a régi lángbuzgalommal ugy működne, fadradna mindenki, mint 16 évvel ezelőtt, amikor szegények voltunk. Ha most is oly eleven, oly készséges buzgalom nyilvánulna minden körben a magyarság érdekeinek védelmében, támogatásában, ha nem várnánk mindent az államtól, s nem várnók, hogy az Emke mintegy véletlenül, esetleg bukkanna reá, hogy ime: itt van egy kis tér, ahol működni, és egy elesett, szegény publikum, melyet támogatni kell. — hanem mindenki kutató, vizsgálja a helyzetet s tanulmányozná egyszersmind a leghelyesebb módokat, ahol az Emke segítségével meg lehetne menteni azt, ami még menthető. De azt mégis jó lelekkel merjük állítani, hogy ezen lanyhaság csak látszólagos, s ott, ahol baj mutatkozik, s ott, ahol tette szölit a magyarság s a hazafiaság érdeke, az Emke felhívására mindenki szívesen fogja teljesíteni kötelességét.

Az Emke derek vezetősége csak kezelje hűséggel a magyarságnak ezt a nagybecsű vagyonát, csak ápolja hiszen a csendes tűzhelyen a hazafias lángját, csak legyen hű öre az Emke minden intézményének, — az évről évre fokozódó eredmény a csöndes meglepés és az általános bizalom érzete mellett az egyesek önbizalmát, a szebb, jobb jövőbe vetett hitet és ezzel együtt munkakedvét is emelni fogja.

Jég elleni védekezés viharágyukkal.

Irta: Székelyhidy Viktor.

(Vége.)

Kérdés most az, hogy miként védekezhetne a mi vármegyei gazdaközösségünk a jég és zivatarok ellen viharágyu-telepek felállításával?

Nézetem szerint a jövő évben a vármegye három pontján kellene a védekezésnek collective megindulnia. Az első rajonulat Nagy-Enyeden és vidékén, a másodikat a Hegyalján, a harmadikat a Balázsfalvi járásban kellene felállítani. Természetesen a viharágyuk beszerzési költségeit a védekező községek birtokeosai aránylagosan viselnék, ami aránylag csekély. Nagy-Enyeden és vidékén elég volna 16 viharágyu; ebből 10 Farkas- és 6 Emmerling-féle. A Hegyalján 20; ebből 8 Emmerling- és 12 Farkas-féle. Balázsfalva vidékén szin-

ten ilyen lehetne az arány. A viharágyuk elhelyezését illetőleg a felállítás alkalmával, a vidék értelmesebb gazdáinak véleménye mellett, a m. kir. orsz. meteorologiai intézet kiküldöttjeinek szaktanácsa lenne igénybe veendő.

Hogy a viharágyukkal milyen jó eredményt értek el több helyen, példa reá az alsólenyedi jégverés ellen védekező rajonulat 15. számú viharágyu-állomásának jelentése 1900. év május 24. napjáról, hol a zivatar jött d. u. 3 óra 40 perczkor, s a védekezés a zivatar kitörése előtt fel órával megkezdődött, a védekezők (jégfelhők) a lövőtelep fölé érkezve, vészes kinézésüket elvesztették 34 lövés után, gyöngye záporos lett és jég a védekező telepen nem volt, sem a közvetlen szomszédokban 5—10 km. távolságban. (Hivatalos jelentés.)

Ezekben ohajtottam gazdaközösségünk figyelmét a jég és zivatarok elleni védekezésnél a viharágyukkal elért és kellő sikerű tapasztalatokra felhívni, és ha akár egyesek, akár községek azt alkalmazzák ohajtták a jövő évben, vármegyei gazdasági egyesületünk azoknak méltányos árban való beszerzését szövetkezett útján, továbbá a kellő utmutatást titkárja által a legnagyobb készséggel fogja eszközölni gazdaközösségünk érdekében.

Az iskolai év megnyitása a Bethlen-kollégiumban.

Ünnep volt folyó hó 5-én délután kollégiumunk dísztermében. Élénk gyermekzaj, egészségtől és naptól piros arcok kezdték az intézet folyosóit a szokott változatos képekkel megtölteni. A nagy terem ünnepest színt öltött, midőn az előjáróság helyét elfoglalta.

Fehér Pál papjelölt imája nyitotta meg az ünnepprogramját, ki meleg buzgóságból fakadott szavakban kérte az ég segítségét az új év munkájára.

Majd Nagy Lajos rektor szép szavakban üdvözölte az új munkára egybegyűlt ifjúságot s őket kötelességteljesítésre intette. A lelkes paedagogusnak tapasztalatokból gazdagodott szellemével óvta, intette az intézet gondjaira bizott sereget, hogy testi és lelki erejükre s az idő okos felhasználására hűségesen ügyeljenek,

TÁRCSA.

Bem élete 1848 végeig.

Irta: Hentaller Lajos.

Bem Józsefet az „agyuharcz nagy mesterének“ szeretik nevezni. Ez igaz! Senki I. Napoleontól az agyuharczot annyira nem tanulta el, mint az akkor még fiatal lengyel: Bem József, aki élete végeig két eszményért rajongott: Lengyelország felszabadításáért és a tűzérésért. Utóbbi volt az eszköz, melylyel előbbi eszményét ki akarta vinni.

Amikor 1815-ben a győztes hatalmak Bécsben kongresszust tartottak és ott a népekkel és országokkal ugy bántak el, ahogy a birkások szokták adni és venni a birkanyájákat, akkor Lengyelország egy részét Oroszország jogára alá parancsolták. Ez időben Bem egyike volt azoknak a lengyeleknek, akik tiltakoztak a hatalmak ama joga ellen, hogy a népekkel üzérkedhessenek. Magatartása miatt három ízben vetették a legsúlyosabb börtönbe. Utolsó alkalommal életét csak azáltal volt képes megmenteni, hogy külföldre menekült.

Nem is tért vissza hazájába, mielőtt az 1830-iki forradalom kitört. Már ekkor kitűnt hidegvére és éleslátásával, ugy, hogy előbb az egész tűzérés főparancsnokává neveztek ki, s mint ilyen két napig védelmezte Varsót az egész orosz sereg ellen; majd a felkelés vége felé a lengyel hadsereg főparancsnokságával kinálták meg.

Bem azonban látta, hogy az oroszok ígéreteivel szemben a legjobb lengyel hazafiak törekvése is elégtelen. Épp ezért a neki felajánlott főparancsnoki állást nem fogadta el, hanem a sereg maradványaival együtt előbb porosz földre, majd onnan Franciaországba ment.

Franciaországban megkezdődött az emigránsok között előfordulni szokott rendes surlódás, veszekedés, izetlenkedés és gyanúsítás. Bem lassankint belefáradt a kellemetlenkedésbe s előbb Belgiumban akart szolgálatot vállalni, de ez a terve nem sikerülvén, Portugáliába ment s Don Pedronak ajánlotta fel esztét és karját. Itt lengyel légió alakítására vállalkozott. Don Pedro azonban sokkal hamarabb elfoglalta Lisszabont a zarnok Don Migueltól, semmint Bem a lengyel légiót megalakíthatta s kiképezte volna. A portugál kormány tehát nem küldte meg a szükséges pénzösszeget Bemnek, hanem — megszegvén az egyezséget — cserben hagyta.

Ekkor elkeseredve, visszavonult a nyilvános szerepléstől, s Párisban elméleti dolgokkal foglalkozott. Bár gazdag volt, nem tért haza Galiciába, részben, mert nem akart az emigrációtól elszakadni, főleg pedig nem ohajtott Ausztria zarnoksága alatt jómódban, megelégedésben élni.

Párisban érte meg, hogy Metternich felkoncizoltatta a lengyel parasztsággal a hazafias lengyel nemességet. Ott élte meg a rosszul tervezett pózeni fölkelést,

melynek folytán a legjobb lengyel hazafiak börtönbe kerültek.

Ott érte meg az 1848-iki februári forradalmat.

Ott értesült a Galiciában tervezett fölkelésről, melyben nem bízott. Az volt a meggyőződése, hogy orosz ágensek viszik abban a vezérszerepet, hogy Lengyelországot végképp megsemmisítsék.

Ott Párisban kereste fel a lengyel központi forradalmi bizottság legbuzgóbb tagja: Dzirkowsky, s felszólította, térjen vissza mielőbb hazájába, mert annak szüksége van reá.

Bem azonban kijelentette e lengye! küldöttnek, hogy ő lehető leggyorsabban Magyarországra fog menni, mert ott egy lengyel-szláv legiót ohajt alakítani. Ennek a lengyel-szláv legiónak nagy hivatása, missziója van. Ebben a lengyel-szláv legióban egyesíteni ohajta ő mindazokat a szláv fajokat, melyek századok óta együtt-tesen Szent István koronája alatt élnek és laknak. Intette a lengyel küldöttet, hogy mindenben a magyarokkal egyesülten működjenek, mert szomoruan tapasztalja, hogy a lengyelek egy része a pauszlavizmus hálójába került.

Ennek dacára elment Lembergbe s ott tényleg megdöbbenve észlelte, hogy a központi komité az ő tanácsait nemcsak nem fogadta el, de sőt épp ellenkezőleg, a csehekkel egyesült a szabadságért küzdő magyarság ellen.

Csak nőket érdekelhet e szenzációs felfedezés!

15—20 3154

„AFRODITIN”

mellszépítő, a háremhölgyek csodahatású laurus-irja, mely visszavarázsolja a női kebel elveszett ifjú üdeségét, ruganyos teltségét. A testbörtön bársony-lágyaságú és selyemfényűvé varázsolja. Ezen csodahatású ir gyógyszeranyagokból készül, tehát semmiféle ártalmas anyagot nem tartalmaz. Egy tégely ára használati utasítással 4 korona. Törvényesen védve. A pénz beküldésével vagy utánvétellel megrendelhető a „Stearoptinum“ laboratoriumában: Budapest VII., Mexikói ut 88. sz.

velük könnyelműen ne bánjanak. Csak így érhetik el azt a nagy fontosságú célt, a miért ezt az intézetet felkeresték; csak így valósíthatja meg ez az intézet is a nagy és bölcs alapító által kitűzött nemzeti, valóságos és erkölcsi célokat. Majd felhívja Molnár Károly ifjú tanárt, aki két évvel ezelőtt választatot kollégiumunkhoz, hogy szokásos székfoglaló értekezését tartsa meg.

Molnár Károly először szép szavakban mond köszönetet az előjárásának a bizalomért, melylyel őt a választáskor kitüntette; igéri az intézet szent céljainak hű szolgálatát és kéri e munkájában tanártársainak segítségét s az ifjuság közreműködését. Miután ezen meghatóan szép és lelkes előszóval egyszerre megnyerte, meghódította az egész hallgatóság rokonszenves érdeklődését, felolvasta a görög elegiáról és különösen Solon ily természetű költszetéről szóló alapos tanulmányát. Érdekes fejtegetésben kísérte az elegiának fejlődését az ión államok demokratikus mozgalmái között; magyarázta ezen költeményfaj elmélkedő jellemét, a költemény versformáját, nevét és fajtáit. Eredetét Káriában kell keresnünk, hol elegendő nevű panaszos vagy éppen sirató dalt énekeltek fuvola-kísérettel. Tőlük tanulták a kis-ázsiai iónok s aztán a többi görögök. Értekezésének fő részét azonban Athén nagy törvényhozójának, Solonnak elele, törekvései, jellemzése képezte háttéréül a költeményeiben megnyilatkozó lelkes és bölcs tartalomnak.

Az ifjú tanárt a rektor meleg szavai, az előjáróság tagjainak meleg kézszorítása s a tanuló sereg lelkes eljenzaja üdvözölték, midőn a szószekekről leszállott.

Mi a magunk részéről is szíves örömmel csatlakozunk az üdvözléshez. Ohajtjuk, hogy nehéz, de szép pályáján a hivatásához való lelkes ragaszkodása ernyedetlenül megmaradjon; hogy szép siker és a tanulók hálás elismerése kísérje munkásságát; hogy városunkban, kartársai és övei körében megelégedésre, boldogságra találjon; és képzettségét, rokonszenves kedélyének kinézetét társadalmi életünk javára is sokáig hasznosítsa.

Este szük körülmények között gyűltek össze a kollégium tanárai, hol az ünnepelt tanárra és családjára egymást érték az áldomások.

Uj munkakör nők részére.

Népünk szegényebb osztályának különösen leánygyermekai eddig nagyon érezték egy jó keresetforrásnak a hiányát. Erről kívánt gondoskodni a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár Részvénytársaság, midőn a papírdobozok háziipari készítését kezdeményezte Nagy-Enyeden.

Ha meggondoljuk, hogy ez által oly erők jutnak munkához, melyek eddig teljesen paragon hevertek, a legőszintebb örömmel kell üdvözölnünk a vállalatot ezen lépésért. Szegényebb néposztályunknak különösen leánygyermekai nagy részben tétlenségre voltak eddig kárhoztatva. Már pedig tudjuk azt jól, hogy a tétlenség, a heyeség mennyi rossznak a kuforrása. Ez vezet a fokontenti súlyedésre egy anyagi, mint erkölcsi tekintetben, okozója az általános elszegényedésnek rom-

Erre Bem a komiténak szemrehányásokat tett; nyilvánosan Magyarország mellett nyilatkozott, s felszólította a lengyel fiataloságot, siessen Magyarországra, a szabadság és alkotmány védelmére, ahova ő is lehető gyorsan elindult.

Epp utra kelt Magyarország felé, amidőn felkeresték az osztrák képviselőház küldöttei, kik Smolka képviselőházi elnök, honfitársa és barátja leveleivel jöttek hozzá, s meghívták, jöjné Bécsbe s vezetné Bécs város védelmét.

Amidőn Bécsbe ért, Auersperg már ostromolta a város egy részét. Bem éleslátásával rögtön tudott tanácsot adni.

Azt indítványozta, hogy a nemzetőrséget két részre kell osztani: Mozgóőrségre, mely a szolgálatot a vadonlatokon és kívülről teljesíti, és az állóseregre, mely családapákból lesz alakítandó s a rend fenntartására ügyel és a benső szolgálatot végzi.

Kijelentette, hogy ha a mozgó nemzetőrséget képesek lesznek 50.000 emberre emelni, azzal megvédi Bécsben minden ellenséges támadás ellen.

Ezen a kérdésen tört meg voltaképp Bécs ellentállási képessége. A mozgó nemzetőrség alakítása sehogy sem haladt. Az egyes városnegyedek nemzetőrei nem akartak városrészükhöz kívül szolgálatot teljesíteni, úgy, hogy 4000 mozgó nemzetőrnél többet nem bírtak összeszedni. De Bem legjobban meg volt Bécsben akadáva a nemzetőrség tűzéivel.

Ezek sem akartak mozdulni. De sőt gyakran megtörtént az is, hogy ágyukat már előbb elhagyták, semmint felváltották volna őket.

(Vége következik)

lásnak, míg a munkásság, a szorgalom jötekonny hatása az általános jólét szempontjából kiszámíthatatlan.

Itt Nagy-Enyeden eddig a szegényebb néposztály leánygyermekai és sokan ezen osztály nagykorú női is teljesen a családapa két keze munkájára kellett hogy támaszkodjanak. A serdülő leánygyermek, mikor az iskolát elhagyták, de varrára vagy szolgálatra még gyengék voltak, otthon, munka nélkül kellett hogy töltsek idejük nagy részét. Ugyancsak unalommal, foglalkozás nélkül volt kénytelen eltölteni ideje javát — házi teendői elvégzése után — a gyermektelen családanak nagy része. Ezek most mind munkához, kereset-höz jutnak s ennyiben hozzájárulnak a háztartás költségeihez.

De képtelenség az is, hogy a szegényebb leánygyermek mindnyájan varrni tanuljanak, amint ez eddig tényleg volt. Hisz már most is annyi a varró, hogy lehetetlen annyinak foglalkozáshoz jutni. De vannak sokan olyanok is, kik gyenge szervezeteik miatt nem alkalmasak a varrógépnél való görnyedezésre. Anni pedig a szolgálatot illeti, erre szintén csak azok alkalmasak, kik megfelelő erős testalkattal bírnak.

A papírdobozkészítés ellenben oly egyszerű és könnyű munka, melyet rövid gyakorlat után bármely nő minden különösebb erőmegfeszítés nélkül végezhet; csak egy kis ügyesség és szorgalom kell hozzá és nem megvetendő kereset-höz jut.

Erre a célra a Könyvnyomda Részvénytársaság főtéri üzlethelyiségében a múlt tavasz óta állandó munkatanfolyam van berendezve, hol női felügyelet mellett ügyes szakember alapos oktatásban részesíti a jelentkezőket, kiket néhány heti gyakorlat után otthon a lakásukon foglalkoztat a vállalat állandóan dobozkészítéssel. Mióta a vállalat a munkatanfolyamot megnyitotta, mintegy 40 szegény háznál foglalkoznak a családok női tagjai — kis leányok, sőt asszonyok is — dobozkészítéssel, hozzájárulva a család-fenntartással járó költségekhez, elviselhetőbbé téve a családfő anyagi gondjait, szóval: emelve a család jólétét.

Jelentkezések folytonosan elfogadtatnak a főtéri üzlethelyiségben.

Akiknek ezen munkára alkalmas leánygyermekai vannak, ne szalaszszák el ezt a jó alkalmat; küldjék gyermekeiket minél tömegesebben a munkatanfolyamra, hol azok rövid idő alatt megtanulhatják a dobozkészítés egyszerű és könnyű módját s anélkül, hogy ott kellene hagyniuk a családi tűzhelyet, házi dolgaik elvégzése mellett tisztességes keresetre tehetnek szert.

Ugyancsak a Könyvnyomda Részvénytársaság ujabban egy külön fiók-telepet rendezett be a dobozkészítés céljára, hol egyelőre 30-40 munkásnővel kezdi meg a dobozgyártást. A gyár ezen fióktelepe részére is a főtéri üzlethelyiségben fogadtatnak el jelentkezések. Jelentkezhetnek nők 12 éves kortól felfelé. A heti fizetés egyelőre 2 kor. 40 fillérben van megállapítva hetenkint, míg az illetők kellő gyakorlatra tesznek szert; ez a fizetés rövid idő múlva a munkásnők képessége szerint emelkedhetik esetleg 8-10 koronáig hetenkint. Ennél többet bizony a varrás mellett sem keres meg az a serdülő leányka, ki 2-3 évig kell hogy járjon varrni teljesen ingyen, sőt legtöbb esetben ő kell hogy fizessen a tanításért s csak évek múlva jut némi csekély kereset-höz, mely legfennebb a ruházata fordított kiadásokat fedezi.

A nép minden barátja őszintén kívánhatja ezen áldásos intézmények megerősödését, melyeket melegen ajánlunk a nagy közönség és az érdekelt szülők figyelmébe.

Levelezés.

Balászfalva, 1900. szept. 5.

Az Emke balászfalvi népiszkolájában folyó hó 4-én tartattak meg a javító- és a magánvizsgák a gondnokság nem nagy érdeklődése mellett, amennyiben a meghívott gondnoksági tagok közül egyetlen egy sem jelent meg és így a gondnoksági alelnök a tanítói kar közreműködése mellett egyedül volt kénytelen a vizsgákat megtartani; no de hát nem is lehet rossz néven venni a meghívott gondnoksági tagoktól, mert a cséplés idejének éppen derekán vagyunk és a vadászati idény is kezdetét vette, mely magánérdekű körülményeket méltányolva, nem csodálkozunk, hogyha a vizsgák az illető uraknak nem jutottak eszükbe, annál kevésbé, mert csak az azelőtti napon kötetek fel a vizsgákra való megjelenésre; úgy kell az alelnöknek, tessék máskor hetekkel előbb megtenni a meghívást, hátha akkor nem felejtetnek el a vizsgák.

Ezzel szemben örömmel tesszük közhírré azt is, hogy iskolánknál a tanerők száma október hó 1-től kezdve kettővel, és pedig egy tanítóval és egy tanítónővel szaporodni fog, az állam fogja ugyanis a tanerők számát kettővel szaporítani; csak hogy nehogy úgy járjunk ezzel is, mint a vizsgákkal.

Tanügybarát.

Színház.

(*) A színlapnak igaza volt, midőn a szerdán előadott színművet „A Valéniászt”-t hatóság figyelmébe jelezte s mint ilyent ajánlotta a közönség figyelmébe. A darab hatalmas drámai erővel van megírva, bővölködik hatóság jelenetekben és a szereplők ezen hatóság jeleneteket nagy részben ki is aknzták, élvezetessé tették. Művészién megrajzolt alakok vannak benne és igen háládatos szerepek és ezen főbb szerepek legtöbbje jó kezekben is volt. A közönség feszülten figyelt az előadás menetére és több ízben adott kifejezést tetszésének a szereplőkkel szemben úgy nyílt színen, mint felvonások után.

Az ellenszenves és a darabot tulajdonképpen vezető államügyész szerepében Szabadhegyi művészi színvonalon állott, kidolgozta, megjátszotta azt a legapróbb részleteiben is kitűnően. Hanghordozása, mozdulatai mind bevégzett színészre vallottak ezen szerepében és sokszor aratott zajos tapsokat. Partnerében, Berzsenyi Margitban (Szanda) még megcsillannak a régi tehetség szikrai, színezni tud, de ilyen nagyszabású drámai szerep fiatalabb erőt igényel, egy pár jelenetet hatóságosan játszott meg, de egészben messze mögötte maradt a darab másik ördögének, az államügyésznek; különösen aréjátéka volt többször erőltetett, máskor kifejezés nélküli. Kitűnő volt az öreg cigány szerepében Vágó, ki már több ízben megnutatta, hogy igen jó alakító képességgel bír. Jonelt, a fiatal rokonszenves ügyvédet, Ernyei János játszotta és kissé lapos szerepét lehetőleg kidomborította, nagy előnye szép organuma, hátránya, hogy kezeivel nem mindig tudja, mit tegyen. Kedves és szép volt Geröffy Ilona kisebb szerepében, igen jó epizód-alak Deenghy s jól sikerült Liptaynak a meghalási jelenet. Egészben igen jó előadás volt s kár, hogy a rideg időjárás visszatartja a közönséget az előadások sürűbb látogatásától.

Csütörtökön Sulamith-ot ismételték. Ezen előadásról első ízben elmondottuk a tárgyilagosságot elmondandókat ismétlésbe tehát nem bocsátkozunk.

Vegyes hírek.

— **Kinevezés.** A m. kir. igazságügyminiszter Bodola Zoltán nagyenyedi ügyvédjelöltet a nagyenyedi kir. járásbíróshoz aljegyzővé nevezte ki.

— **Vármegye-házunk** belső rendezése, festése, padlózása és az udvar kiegyengetése szorgalmasan foly. Azt a két kevéssé sikerült szobrot is levették a kapu feletti homlokzatról, melyről már megemlékeztünk. A megyeházi kertben épült két csinos és jó berendezésű bérház is készen lesz nemsokára, melyek a Baromvásár-utca új háziorát nyitják meg. Az utcát is derekasan feltöltötték, végleges rendezését a város érdemes tanácsától és mostanában éppen nem töltött pénztáratól várja. Nekünk az a nézetünk, hogy a baromvásárt más, alkalmasabb helyre kell áthelyezni, ahol ivóvíz is legyen embernek, állatnak. A Baromvásár-utczának pedig megfelelő nevet kell adni, s a jobb oldalán levő vásártér megfelelő tágas házhelyekre kell kihatítani. Ennél egészségesebb és szebb fekvésű utcája egy sem lesz városunknak, mely azonkívül a piacához is elég közel lesz.

— **Dinnye-szüret.** Amíg a fővárosban néhány filérért pompás görög- és sárgadinnyét lehet vásárolni, addig a mi piacunkra csak a hitvány, meg a közepes kerűl, az is drágán. Pedig a mi vármegyénk legnagyobb része nagyon alkalmas a dinnye-termelésre, s hogy ki is fizeti magát, példa reá Kiszalod község, hol évről-évre tömördek, nagyon is közepes minőségű sárgadinnyét termelnek. Pedig lehetne jó fajokat is szerezni pl. úgy, hogy budapesti, kolozsvári előkelő vendéglősöket s más nagy fogyasztókat felkérnének, hogy pl. a zöldbelű dinnyék magvát külön, a sárgabelűekét (ha már itt is nem lehetne némi különbséget tenni) szintén külön gyűjtessék össze s néhány koronáért engedjék át. Pár év alatt egész vidékeket el lehetni látni jöminőségű dinnye-fajokkal, kivált ha az okszerű termelésben is némi utmutatást nyernének a dinnyés földmivelők.

— **A nagyenyedi tűzoltó-zenekar** Tövisen, 1900. évi szeptember 9-én saját zenekara és a tövisi tűzoltó-egylet javára a „Népkerthez” címzett kerti helyiségben táncszalag egybekötött zenehangversenyt rendez. Kezdeté délután 5 órakor. Beléti díj: személyenként 1 korona, családjegy 2 korona. Felhívjuk a közönség figyelmét a képzett és szorgalmas zenekar ezen multságára.

— **Pénzhamisító banda.** Alig csipték el Tordán a hamis tízesek gyártóit, most már egy százasokat hamisító diszes társaságot csipték el Budapesten, melynek feje a híres dr. Takács Zoltán volt. Ismeretes, hogy ez a hírhedt ember volt régebben az egyetemi ifjuság politikai színezetű mozgalmainak vezetője, ki később

ügyvédi irodát nyitott s mint ilyen majdnem minden nyilvános utcai botrányban szerepelt. Azután a Berecz testvéreket esábitotta sikkasztásra s ebből 15.000 forintot magának tartott meg, miért is 3 évi börtönre ítélték. Alig szabadult ki, elköltözött Baracsára, hol fotográfus uton pompás szaszokat készített, melyeknek csak egy hibája volt: a nemet oldalon a 100-as második nullája felett egy jól látható sötét pont. A derek férfi egész kompániát szerzett össze gyártmányai elterjesztésére; szerencsére, mielőtt nagyobb károkat okozhatott volna, felfedezték és elfogták.

A helybeli ev. ref. templom restaurálására szept. 2-án megtartott tunczestély számadása. Bevétel jegyekből 360 kor. Felülfizetések 219 kor. Összes bevétel 579 kor. Kiadások 265 kor. 59 fillér. A jótékony czelra maradt 313 kor. 41 fillér, mely összeg folyó hó 5-én a helyi hitvallásu evangélikus egyház főgondnokának Gáspár János főjegyző urnak az összes okmányokkal átadott. Felülfizettek ezen tunczestélyen: Pogány János 60 kor., Albert Iván 18 kor., dr. Lengyel György 10 kor., dr. Geraszim Emil 10 kor., Gáspár János 10 kor., Dózsa Kálmán (Csik-Szereda) 8 kor., Balázs Gerő 4 kor., Orbai Lajos 2 kor., Málnasi Lajos 2 kor., Sági János 4 kor., Dunai Albert 2 kor., Saska Sándor 4 kor., Draveczki Gusztáv 1 kor., Minorita társház 4 kor., Bisztritsányi Lajos 9 kor., Szaymann József 2 kor., Újvári Imre 2 kor., Lőrincz István 2 kor., Melveczki János 1 kor., Aron János 1 kor., Benedek Gábor 6 kor., Incze István 5 kor., dr. Magyarai Károly 2 kor., öz. Enyedi Sándorné 2 kor., dr. Varró László 2 kor., Csató János 2 kor., Folyovich Sándor 4 kor., br. Kemény Pál 4 kor., Sente Boldizsár 1 kor., öz. Kun József 1 kor., Barabás Károly 2 kor., Málnasi Domokos 2 kor., Balla Béla 5 kor., Török Teofil 4 kor., Reinbold Oliver 4 kor., Török Bertalan 4 kor., Szollosi Ferencz 3 kor., dr. Mátyás Mihály 2 kor., Grohmann Károly 2 kor., Végh Verencz m. kir. csendőr főhadnagy 4 kor., Káló Géza 2 kor. Összesen 219 kor. Midőn a felülfizetéseket a nyilvánosság előtt nyugtázzuk, egyúttal még köszönetünket nyilvánítjuk a felülfizetőknek. A rendező bizottság.

Nyilvános köszönet. „Marosvásárhelyi kerekpárhók egyesülete“ augusztus 20-án Maros-Ujvárt tartott sítazene és tunczestélyből begyűlt tiszta jövedelemből a „Marosújvári szegénysorsu iskolás gyermekek segélyező Erzsébet egyesület“-nek 30 koronát adományozott, melyert fogadja nevezett egyesület hálás köszönetünket. Maros-Ujvárott, 1900. szept. 2. Friederich Fritsz Palné elnök. Jován Antal titkár.

„Az egészség a legdrágább kincs.“ Ha csak ezt mindig tekintetbe is vennők! Hány ember küzdökdi elete legnagyobb részében, hogy végső napjait nyugalomban tölthesse. Amde a munkaképtelenséggel rendszerint a test elvezetkeptelensége is beall; nem volna-e akkor tanácsosabb az egészséggel takarzkodni, hogy a nyugalom napjaira azt fogékonyképesen és erőteljesen fenntarthatassuk? Egyszerű és természetes táplálkozási mód az a nem oly nehéz és bizony czélhoz vezető út. Kezdve a reggeli kávéval, a melyet a legczélszerűbben úgy készitünk, hogy a babkávét felig Kathreiner-fele Kneipp maláta-kávéval vegyitjük. Ez a vegyület számtalan családban, mint a kedvelt babkávét és a höní malátakészítmény egészségi előnyeinek legideálisabb egyesítése, kipróbáltatott. Rövid megszokás után senki sem fogja ezt a kellemes és izletes kávéitalt nélkülözhetni. Ügyeljünk azonban arra, hogy csakis a valódi Kathreiner-fele Kneipp maláta-kávét az eredeti csomagokban használjuk.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvény társaság könyvnyomdájában.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden hirdetés 10 szög 40 fillér, azon tul minden szó 4 fillér. A hirdetés bélyegdíjmentes. Levélbeli tudakozódásra szivesen válaszolunk, ha postabélyeg mellékeltek. Hirdetéseket a kiadóhivatal vesz fel.

Kölcsönzások Nagy-Enyeden Szentkirály-utca 92. szám alatt kaphatók. Ugyanott egy jó tizedmérleg súlyokkal eladó. 3203

802—1900.
végrh. szám.

Árverési hirdmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbíróóság 1900. évi V. 551. számú végzése következtében Müller Mihály csődtömeggondnok ügyvéd által képviselt Máthás Endre csődtömege javára 2662 koronára becsült üzleti követelések nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a nagyenyedi kir. bíróság 1900. évi V. 551. sz. végzése folytán N.-Enyeden a városházánál leendő eszközésére. 1900. szept. 22. napjának d. e. 9 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az értent ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felül-foglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltek.

Kelt Nagy-Enyeden, 1900. évi augusztus hó 31. napján.

Gajzágó Simon,
kir. bírósági végrehajtó.

3204 1—1

836. szám.

1900.

Árlejtési hirdmény.

Az ezen kir. orsz. fegyintezetben 1901. év január hó 1-től 1901. év december hó végéig szükséges mintegy 800 köbméter első minőségű hasabos, nem usztatott búkk tűzifa szállításának biztosítása iránti f. évi október hó 2-án d. e. 10 órákor nyilvános árlejtés fog tartatni.

Felhivatnak tehát mindazok, kik árlejtetni kívánnak, hogy szabályszerűen bejegyzett és a vállalati összeg 50%-ának megfelelő bántpénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlatukat, melyben az ajánlati egységi árak számokkal és betűkkel kiirandók s az is kiteendő, hogy ajánlattevő a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthető árlejtési feltételeket ismeri és magat azoknak alaveti, a fent kitett határidőig hozzám nyujtsak be.

Az árlejtési feltételeknek meg nem felelő, vagy más irányban szabálytalan, továbbá az elkésve érkezett, végül a pót- vagy utóajánlat nem fog figyelembe vétetni.

Az ajánlat boritekára „Tűzi-faszállítási ajánlat“ czim irandó.

Kir. országos fegyintezet igazgatósága.

Nagy-Enyeden, 1900. évi szeptember hó-én.

U r a y,
igazgató.

3201 1—1

2153. sz.

tklvi 1900.

Hirdmény.

Veresegyház község telekkönyve birtokszabályozás következtében az 1869-ik évi 2579. sz. szabályrendeletre képest átalakították és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886. évi 29. t.-cz., az 1889. évi 38. t.-cz. és az 1891. évi 16. törvények a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi 29. törvényekben szabályozott eljárás a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosították.

E czélból az átalakítási előmunkákat hitelesítése és a helyszini eljárás Veresegyháza községben 1900. október hó 3-ik napján fog kezdődni. Felhivatnak ennél fogva összes érdekeltek, hogy:

1. A hitelesítési tárgyaláson személyesen, vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen etaláni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakítása után a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jóhíszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik.

2. Mindazok, akik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a közzétett határnapon kezdődő eljárás folyamata alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okirataikat mutassák be.

3. Mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, az átírásra az 1886. évi 29. t.-cz. 15—18. és az 1889. évi 38. t.-cz. 5—7. és 9. §§-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg- és illetékelengedési kedvezménytől is elesnek.

4. Azoknak, kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog- vagy megszünt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, ugy szintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve hogy törlési engedélyt nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Balázsfalva, 1900. évi augusztus hó 27-én.

A kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság.

Enyedy Lajos
kir. illetéktáblai bíró.

1—3 3194

A brassói portland-czement-gyár

ajánlja legkitünőbb

Portland-czementjét,

felelősség mellett, folyton egyenlő és teljesen megbízható minőségben, bármely vasuti állomáshoz szállítva, a

legolesőbb árban.

Nagy-Enyeden kapható:

Fesztinger Á. Dávid urnál.

10—10 3143

Bikszádi

árlappal

és ismertető

könyvecskével

bérmentve szolgál

A

KUTKEZELŐSÉG

BIKSZÁD

(Szatmármegye.)

Bikszádi ásványos gyógyvizet,

mely egyedüli a maga nemében, több hírneves egyetemi orvostanár neveztek el magyar karlsbadi és külföldi és drága Selters és Gleichenbergi vizeknek. Gyógyító hatása a bikszádi ásványos gyógyviznek kitünően bevált idült és heveny légesohurut, hangszálag-hurut, vérköpés ellen. Nagy konyhasótartalmánál fogva vérhányás, tüdőcsucs-hurutnál és kezdődő gümökornál, továbbá kitünő eredményt értek el a BIKSZÁDI VIZ alkalmazása által emészthetelenség, idült és heveny gyomorhurut, máj- és epehólyagbántalomnál, a belek renyhe működésénél, vesehomokban szenvedőknél, görvélykóros daganatoknál, heveny és idült női bántalmaknál, mint specifiu. vált be.

A bikszádi viz bérloje s a sztojikai viz fölarusító:

ALMER LAJOS és KÁROLY

nagybányai lakosok.

Sztojikai ásványvizet,

mint Erdély gyógyvét, nem hiába nevezték el magyar karlsbadi viznek, mert tényleg annak gyógyhatása, a szigoru diéta betartásával: idült gyomorbántalom, máj- és epehólyag, valamint epékóros bajoknál, nemkülömben cukorbetegségnél alkalmazva, valóságos csodákat mivel, kitünő hatása a SZTOJKAI ÁSVÁNYVIZ a légzőszervek összes bántalmainál, valamint a női bajok és görvélyes bántalmaknál is. — A SZTOJKAI ÁSVÁNYVIZ dús savtartalmánál fogva akár borral, akár gyümölcszörppel vegyítve, mint kellemes üdítő ital, pártját ritkítja. A SZTOJKAI ÁSVÁNYVIZ hosszas használata az ép szervezetben elváltozást nem idéz elő s így a rossz ivóvizet is pótolja bármely vidéken, annyival is inkább, mert hosszabb állás után sem csapódnak ki belőle a szilárd alkotórészek, mely tulajdonsága lehetővé teszi a tengeren tuli szállítást.

9—10 3045

Fraktár:

Fenichel Jakab urnál (Nagy Enyed) és Molnár Árpád urnál (Abrodbánya.)

Sztojikai

árlappal

és ismertető

könyvecskével

bérmentve szolgál

A

FORRÁSKÉZELŐSÉG

SZTOJKA

u. p. Magyar-Lapos.

(Szolnok-Doboka m.)

TARTOS SZAGTALAN AZONNAL SZARAD

Valódi Christoph-lakk kéréndő. AVALÓDI

Christoph-Lak

A LEGJOBB MAZALÓ ANYAG A PADLÓKRA

lehetővé teszi, hogy a szobák a mazolás alatt is használtassanak, mivel a kellemetlen szag és a lassu ragadós száradás, mely az olajfesteknek és az olajlakknak sajátja, elkerültetik. E mellett használata olyan egyszerű, hogy ki-ki maga végezheti a mazolást. A palló nedves tárggyal feltörülhető, anélkül, hogy elvesztené fényét. Meg kell különböztetni:

színezett szobapalló-fény mázt, sárgásbarnát és mahagonibarnát, mely akár csak az olajfesték fedi be a pallót s egyuttal fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmazható régi vagy új pallóra. Teljesen beföd minden foltot, korábbi mazolást stb.; van azután

tiszta fény máz (színezetlen) **új pallókra és parketre,** mely csupán fényt ad. Különösen parketre s olajfestékekkel már bemázolt egészen új pallókra való.

Csak fényt ad, ennélfogva nem fedi el a famustrát.

Postacsomag, körülbelül 35 négyszög mtr (két középnagyságu szobára való) 5 frt 90 kr., vagy 9 1/2 márká.

A közvetlen megrendelések minden városban, ahol raktárak vannak, ide küldendők. Mintázások és prospektusok ingyen és bementve küldetnek. A bevásárlásnál tessék jól vigyázni a czégre s a gvári jegyre, mivel ezt a több mint 35 éve létező gyártmányt sokféle utánozzák és hamisítják s sokkal rosszabb s gyakran a czélnak meg nem felelő minőségben hozzák forgalomba.

CHRISTOPH FERENCZ,
a valódi szobapalló-fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója.

Prága, K. Berlin.
Nagy-Enyed: **KINDL J.**

13-15. 3057

1 kilo tiszta finom zamatos kávé 1 frt 50 kr. Litke-féle pezsgő. Banáti leghiresebb búzából örölt hengermalmi lisztek legolcsóbb áron kaphatók.

Bethlen-utcában 3 szoba, konyha, fűskamra, pincze kiadó
ápril 24-től.

Egy kettős számú

WERTHEIM-SZEKRÉNY

olcsó áron eladó.

Raktáromba az alábbi friss ásványvizek érkeztek:

Borszéki, Előpatoki, Luhi Margit, Carlsbadi, Marienbadi, Nieder Selters, Salvator, Gishüebler, Budai és Lewicon.

Friss **Beocsini Roman** és **Portland cementek** szintén megérkeztek; hordó számba legolcsóbb gyári áron szolgálok. Legjobbnek elismert **könnyen kezelhető Wermorel permetezőket**, legerősebb rézgáliczot **igen jutányosan ajánlok.**

A közelgő időnyre ajánlom a híres nemes **gyémánt aczélből készült kaszákat**; minden darabért **jót állok**, ha nem lenne, jó becserelem vagy **árát visszaadom.** Egyéb szerszámok, **ásók, lapátok, kerti-ollók, gereblyék, kapák**, mindennemű **szekes legolcsóbb áron kaphatók.**

Nagy választékban **alpacka és nikkelt tárgyak, gyümölcsös tálak, kenyérkosarak, kanalak, tálcák 20 krtól 4 frtig.** Diszes **lámpák, husvágók, új fajta kávéőrölők.**

Többféle **páczott halak**

angolna, lapardon, sardinia, orosz hal, heringek, pisztrángok.

A kirakat szives megtekintésére becses pártfogóimat ez uttal is kérve, maradok teljes tisztelettel

BISZTRITSÁNY LAJOS.

2017 40-52

Erősen vasalt targonca 3 frtért kapható.

„Stearoptinum“ (Olaj-sebtapasz)

Budapesten a katonaságnál orvosilag rendelve.

Biztosan gyógyítja s a fájdalmat rögtön csillapítja bármely sebeknél: **vágás, zuzódás, égés, fagyás, mindentéle kelevény, a női emlők gyűlése és gyűlése, a titkos betegségek, kiütések stb.**

Egy adag ára használati utasítással együtt **2 korona.**

A hatásért kezességet vállal, a mi, ha elmaradna, — a pénzt visszaszolgáltatja a „Stearoptinum“ laboratoriuma.

A pénz beküldésével vagy utánvétellel megrendelhető a „Stearoptinum“ laboratoriumában:

Budapest, VII. kerület Mexikói-ut 88. II. 25.

18-20 3138

Zacherlin

Nem zacskóban!

Csak az valódi, mely üvegben árultatik!

Ez

az igazán csálhatatlan, gyökeres segítség a rovarokkal való minden vesződés ellen.

Kapható a következő czégeknek:

Nagy-Enyeden:	Bisztritsány Lajos.	Gyulafehérvárt:	Fingerhut Jakab.
„	Cirner J. József,	„	M. Friedmann
„	Fenichel Jakab	„	Fröhlich Gyula.
„	Winkler János.	„	Jakabffy Albert.
„	Ifj. Lázár Károly.	„	Jakabffy Albert.
Abrudhánya:	Molnár Árpád.	„	Marczell E. gyógyszer.
Kolozsvár:	Storfer Leo	„	Schlesinger testv.
Maros-Ujvár:	Filla Ede.		
„	Virág Tamás.		

3046 10-10